

Alkotmánybíróság

közvetlenül:
1535 Budapest
Pf.: 773.

és a
Fővárosi Törvényszék
útján

Budapest
Markó utca

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	1V/507-0/2014
Érkezett:	2014 MÁRC 17.
Példány:	1
Melléklet:	14 db
Kezelőiroda:	Mm

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] panaszos jogi képviselőjében eljárva (ügyvédi meghatalmazás P/1 számon mellékelve), a Kúria P/2 számon csatolt, a panaszos jogi képviselőjével postai úton 2014. február 7-én közölt, Pfv.III.22.112/2012/13. számú felülvizsgálati ítéletével (a továbbiakban úgy is mint panaszolt határozat) szemben, a megadott törvényes határidőn belül az alábbiak szerinti

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az alább kifejtett indokok alapján a Kúria panaszolt határozatát – mivel az a panaszosnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, tisztességes eljáráshoz és törvényes bíróhoz való jogát a bírói döntést érdemben befolyásoló, illetőleg alapvető alkotmányjogi kérdéseket is felvető módon megsértette, és ezért az Alaptörvénnyel ellentétes – szíveskedjék az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján megsemmisíteni.

1. A panaszos

A panaszos a magyar cégjegyzékbe 02-02-060201 cégjegyzékszámom 2003. július 7-én bejegyzett, azóta is létező és jogszerűen működő jogi személy, aki ezért az Alaptörvény I. cikkének (4) bekezdése és az Abtv. 27. §-a alapján panaszosként jogosult a jelen panasz előterjesztésére. A panaszos cégkivonatát P/3 számon csatolom. A mellékelt iratok igazolják, hogy a panaszos a panaszolt határozat alapjául szolgáló eljárásban peres félként vett részt, a panaszolt határozat a panaszost közvetlenül és ténylegesen érinti.

M

2. A panasszal támadott bírósági határozathoz vezető eljárás

2.1. Az ún. alapeljárás

Az APEH Hatósági Főosztály Dél-dunántúli Kihelyezett Hatósági Osztályának 2898982349/2008. számú jogerős határozata – az elsőfokú adóhatósági határozatot helybenhagyva – a felperes terhére adóhiányt és adóbírságot állapított meg, továbbá csökkentette a felperes által levonásba helyezhető általános forgalmi adó (a továbbiakban: Áfa) mértékét.

A Baranya Megyei Bíróság a 6.K.21.264/2008/4. sorszámú ítéletével elutasította a panaszosnak mint felperesnek a fenti jogerős adóhatósági határozat felülvizsgálata iránti keresetét.

A Baranya Megyei Bíróság jogerős ítéletével szemben a panaszos mint felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem nyomán a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.I.35.309/2009/5. sorszámon meghozott ítéletével (P/4) a jogerős ítélet hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati ítélet indokolásában a Legfelsőbb Bíróság ugyan figyelemmel volt az európai jogra, mert hivatkozott az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) egyik eseti döntésére (a panaszos szerint egyébként tévesen), de nem kezdeményezte az EUB előzetes döntéshozatali eljárását. A felülvizsgálati ítéletet követően a panaszos mint adózó a jogerős adóhatósági határozat alapján 4.886.000,- Ft fizetést teljesített a költségvetés javára.

2.2. A polgári per

A panaszos úgy vélte, hogy a fenti, ún. alapeljárásban meghozott felülvizsgálati határozatával a Legfelsőbb Bíróság megsértette a Tanács 77/388/EGK irányelvének 17. cikk (2) bekezdés a) pontjában biztosított, a hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: Áfa) levonásához való európai alanyi jogát, méghozzá oly módon, hogy azért a Magyar Állam – mint az Európai Unió tagállama – kártérítési felelősséggel tartozik. Ezért a felperes az EUB által a C-224/01. sz. Köbler ügyben meghozott ítélet, valamint a Ptk. 349. §-a alapján kártérítési pert indított a Kúriával (korábbi nevén: Legfelsőbb Bíróság) mint alperessel szemben, követelve az ún. alapeljárásban meghozott – az európai jogot sértő – felülvizsgálati ítélettel okozott 4.886.000,- Ft tőke és járulékal kára megtérítését.

A polgári perben első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a 4.P.27.848/2010/4. sorszámú ítéletével (P/5) a panaszos keresetét elutasította. A panaszos fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla előbb az 5.Pf.21.699/2011/2. végzésével (P/6) elutasította a panaszos előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványát, majd a felperes írásbeli észrevételeit (P/7) követően a 11. sorszámú ítéletével (P/8) az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Meg kell jegyezni, hogy a 2. sorszámú, az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére irányuló felperesi kérelmet elutasító végzésével ellentétben az Ítéltábla az ítéletében már maga is elfogadta, hogy a felperes keresete az európai jogon alapul, és az EUB hatásköre fennáll a felmerült európai jogi kérdések értelmezését illetően. A panaszos által a jogerős polgári ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem (P/9) alapján a Kúria a Pfv.III.22.112/2012/7. sorszámú végzésével (P/10) a panaszos előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványát elutasította. E végzéssel szemben a panaszos külön jogorvoslati kérelmet terjesztett elő (P/11), amivel szemben a Kúria mint alperes ellenkérelmet nyújtott be (P/12), s amivel kapcsolatban a panaszos mint felperes további észrevételeket (P/13) tett; a Kúria a felperes jogorvoslati kérelmét a Pfv.III.22.112/2012/11. sorszámú végzésével (P/14) elutasította. Ezt követően hozta meg a Kúria a jelen panasszal támadott, P/2 számon csatolt, Pfv.III.22.112/2012/13. sorszámú érdemi határozatát, amely a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ezen határozat az eljárást

befejezte, a panaszos perét érdemben lezárta.

3. A panasz formai befogadhatósága

Mivel a Kúria a panaszolt ítéletét felülvizsgálati eljárásban hozta meg, azzal szemben a panaszosnak további jogorvoslati lehetősége nincsen, így teljesül az Abtv. 27. § b) pontja szerinti feltétel.

Tekintettel továbbá arra, hogy a polgári per során az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkének harmadik bekezdése alapján csak a felülvizsgálati szakban eljáró Kúriát terhelte az a kötelezettség, hogy EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezze (előterjesztési kötelezettség), a panaszos alapvető alkotmányos jogait csak a felülvizsgálati eljárásban érte sérelem. Ezért a panaszos csak a felülvizsgálati eljárás befejeződését követően kerülhetett abba a helyzetbe, hogy a jelen panaszt előterjessze. A Kúria panaszolt felülvizsgálati határozatát a felperesi jogi képviselő postai úton 2014. február 7-én vette kézhez, így a jelen panasz benyújtására az Abtv. 30. § (1) bek.-ben megállapított hatvan napos határidőn belül került sor.

4. A panasz tartalmi befogadhatósága

A 3231/2012. (IX.28.) AB végzés rámutatott, hogy az alkotmányjogi panasz intézménye a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöböléséhez biztosít jogkört, nem pedig a bírósági eljárás teljes egészének az ismételt felülbírálatára. A 3147/2013. (VII.16.) AB végzés ezzel összhangban azért utasította vissza az alkotmányjogi panaszt, mert az valójában az ügyben hozott bírósági döntések tartalmi, és nem alkotmányossági kritikáját adta.

A panaszos a jelen ügyben állítja, hogy a panaszolt határozat megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tisztességes eljáráshoz, illetőleg a törvényes bíróhoz való jogát. A panaszos ezen joga nyilvánvalóan az Alaptörvényben biztosított jog, melynek sérelme konkrét alapjogsérelmet valósít meg, s mint ilyen alkotmányjogi panasz alapjául szolgálhat az Abtv. 27. § a) pontja alapján. Ezen alapvető jog természetesen nem biztosít jogot a mindig helyes vagy igazságos döntéshez, mert – amint arra a 3352/2012. (XI.12.) AB végzés is rámutat – a bíró ténybeli vagy jogi tévedését az igazságszolgáltatás mai rendszere magában hordozza. A panaszos ezért a jelen eljárásban nem is azt vitatja, hogy a Kúria panaszolt határozata érdemben helytelen lenne (noha, magától értetődik, a panaszos a Kúria ítéletét érdemben is súlyosan tévesnek tartja, különben – alkotmányos jogok sérelme ide vagy oda – nem terjesztené elő a jelen panaszt). A panaszos azt sérelmezi, hogy a Kúria a határozata meghozatalához vezető felülvizsgálati eljárásban nem tisztességesen járt el, megfosztotta őt a törvényes bírájától.

A 3147/2013. (VII. 16.) AB végzés egy olyan alkotmányjogi panaszt utasított vissza, amely – a közzétett AB végzés szerint – szintén azért hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdésének a sérelmére, mert az eljáró bíróságok a konkrét eljárásban nem terjesztettek elő előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet az EUB-hoz. A hivatkozott AB végzés [13] bekezdése azt állapította meg, hogy az adott panasz a támadott bírósági határozattal összefüggésben nem tartalmazott az adott határozatot érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, és nem vetett fel új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. Ezzel

szemben a jelen panasz egyrészt az Abtv. 29. §-ában megjelölt – lentebb részletesen kifejtett – indokokból támadja a panaszolt határozatot, másrészt a támadott határozatok, illetőleg az azokhoz vezető eljárások között alkotmányjogilag is jelentős különbségek vannak.

Míg ugyanis a jelen panasz felülvizsgálati eljárásban meghozott ítéletet támad, addig a 3147/2013. (VII.16.) AB végzéssel elutasított panasz a Fővárosi Ítéltábla végzését; míg a jelen panasszal támadott határozathoz vezető eljárásban egyáltalán nem került sor előzetes döntéshozatali eljárásra, addig a másik ügygel összefüggésben a Fővárosi Ítéltábla a megelőző eljárásban kikérte az EUB jogértelmezését. A másik ügy tárgya szintén kártérítési ügy volt, de a jelen panasszal támadott határozathoz vezető eljárás speciális kártérítési per volt, mert (i) a per alperese a Kúria volt, és mert (ii) a kártérítési igény jogalapjaként a panaszos mint felperes éppen arra hivatkozott, hogy a Legfelsőbb Bíróság a korábbi közigazgatási perben, az ún. alapeljárásban a panaszos európai jogait (egyszer már) megsértette, többek között azzal, hogy nem teljesítette előterjesztési kötelezettségét. Ezen kívül a panaszolt határozathoz vezető polgári eljárásban a panaszos a felülvizsgálati szakban kifejezetten hivatkozott arra is, hogy amennyiben a Kúria jogellenesen nem teljesíti az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettségét, úgy azzal megsérti a tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jogát.

Ezen kívül a panasz befogadásának az Abtv. 29. §-ának másik, vagylagos feltétele alapján is helye van, mert az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, nevezetesen azt, hogy az EUMSZ 267. cikkének harmadik bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettség esetén az előzetes döntéshozatali eljárás mellőzése vajon a fél tisztességes eljáráshoz, illetőleg törvényes bíróhoz való, Alaptörvényben is biztosított alapvető jogát sérti, sértheti-e, s ha igen, mikor és mennyiben? Ezen alapjogi kérdéseknek a jelen egyedi ügyön túlmutató jelentőségét önmagában is mutatja, hogy a Kúria elnöke 2013 januárjában a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 29. §-a alapján joggyakorlat-elemző csoportot állított fel „Az Európai Unió jogának alkalmazása: az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatai” tárgykörben. A joggyakorlat-elemző csoport által elkészített beszámoló határozottan rámutatott arra, hogy gyakran kerül sor a magyar igazságszolgáltatásban az előzetes döntéshozatali eljárás jogilag megalapozatlan mellőzésére. E szakmai megállapítás külön is indokolja, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásnak a magyar perjogban betöltött szerepét az Alkotmánybíróság is érdemi alkotmányjogi elemzésnek vesse alá annak érdekében, hogy – a 3/2013. (II.14.) AB határozat [33] bekezdésével összhangban – a jövőre nézve megfogalmazza azokat az alkotmányjogi szempontokat, amelyeket figyelembe véve a jogalkalmazók az adott jogvitákban kellőképpen mérlegelni tudnak.

Annak eldöntése, hogy a konkrét ügyben valóban sérült-e a panaszosnak a tisztességes eljáráshoz való joga, már a kérdés és a panaszos lentebb részletesen kifejtett, vonatkozó érveinek az érdemi alkotmányjogi vizsgálatát igényli.

5. A tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jog

Annak megítélése végett, hogy a Kúria oly módon sértette-e meg a panaszosnak a tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való alapjogát, hogy az a panaszolt határozatot is érdemben befolyásolta, először is meg kell határozni az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének releváns tartalmát.

5.1. Általában

A tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jog garanciális funkciót tölt be, célja az igazságszolgáltatás törvényes működésének – és ezen keresztül – a formális jogállamnak a biztosítása.

A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el.¹ A törvényes bíróság követelménye tehát nem csak azt írja elő, hogy az ítéletet a törvényes bíró hozza meg, hanem azt is, hogy az eljárás során végig, az érdemi határozat meghozatala előtt is a törvényes bíró járjon el. Valamely eljárási szabály pusztá megsértése önmagában még nem feltétlenül eredményezi az eljárás tisztességtelenségét, nem mindegy, hogy milyen szabályt sért meg a bíróság, és az sem mindegy, hogy mi annak a következménye. Abban az esetben viszont, ha az eljárás során nem mindvégig a törvényes bíró jár el, illetőleg ha az eljárás bármely szakaszában mellőzik a törvényes bírót, úgy már közvetlenül sérül a félnek a tisztességes eljáráshoz való joga: törvényes bíró nélkül nincs tisztességes eljárás.

A tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való alkotmányos alapjog megsértésének vizsgálata során a panaszolt határozatot nem önmagában, nem az ahhoz vezető eljárástól függetlenül kell értékelni. A tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jog ugyanis nem csak és kizárólag azt garantálja a magánszemélyeknek, hogy az eljárás végén meghozott határozat formálisan tisztességes, és azt a törvényes bíró hirdeti ki, hanem – szükségképpen – azt is, hogy a határozathoz vezető eljárás során mindvégig biztosított volt a fél számára a tisztességes eljárás joga, mindvégig a törvényes bíró járt el. Ebből következik, hogy a panaszolt határozat Alaptörvény-ellenességét a felülvizsgálati eljárás kontextusában kell és lehet csak hasznosan vizsgálni: a tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni.²

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény autentikus értelmezésére jogosult, mely feladatának ellátása során az Alaptörvény és az egyéb magyar jogszabályok kötik. Az Alaptörvény értelmezése során ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak is figyelemmel kell lennie arra, hogy mind az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: **Egyezmény**) 6. cikk 1. bekezdése, mind az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: **Charta**) 47. cikke értelmében a tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jog alapvető emberi jog. Amint arra dr. Szívós Mária alkotmánybíró a 36/2013. (XII. 5.) AB határozathoz fűzött különvéleményében helyesen mutatott rá, az Egyezményben szabályozott egyes emberi jogok lényegi tartalmát az [Emberi Jogok Európai] Bíróságának [a továbbiakban: **EJEB**] esetjoga bontja ki és határozza meg kötelező jelleggel. **Az állandósult, több eseti döntés nyomán kikristályosodott, elvi éllel rögzített bírói gyakorlat kötelezi az egyes tagállamokat.**³ Ennek megfelelően az alábbiakban (5.2. pont) a panaszos az EJEB kijegecesedett gyakorlatára kíván hivatkozni, mert az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje nem lehet alacsonyabb, mint a – Magyarországra is irányadó – nemzetközi jogi jogvédelem szintje.⁴

¹ 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [32] bekezdés. A határozathoz fűzött különvélemények e megállapítást nem kifogásolták.

² Vö. pl. 6/1998. (III. 11.) AB határozat, hivatkozva 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [32] bekezdés.

³ 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [162] bekezdés.

⁴ Vö.: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [26] bekezdés. Ezen AB határozathoz hét különvélemény is készült, melyek közül több is foglalkozott az Egyezmény és az Alaptörvény, valamint az EJEB ítélkezési gyakorlata és az Alaptörvény Alkotmánybíróság általi értelmezésének viszonyával. A határozatból és a különvéleményekből – mint legnagyobb közös osztó – leszűrhető, hogy az Alaptörvény értelmezése során az Egyezményre és az EJEB

A tisztességes eljáráshoz való alapvető jog az Alaptörvény I. cikkének (4) bekezdése szerint a jogi személyeket is értelemszerűen illeti.

5.2. Az Európai Unió Bírósága mint törvényes bíró

Az, hogy adott eljárásban mely szerv minősül a törvényes bírónak, az adott eljárásra vonatkozó jogszabályoktól függ. E jogszabályok lehetnek magyar és/vagy uniós jogszabályok is, figyelemmel az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésére is. A magyar jog és az uniós jog viszonyát illetően a magyar alkotmányjog által sem ignorálható, kötelező jogi evidencia, hogy az uniós jog elsőbbséget élvez a magyar joggal szemben, függetlenül úgy az uniós jog formájától, mint a magyar belső jogszabály természetétől.⁵ A magyar polgári eljárásjoggal szemben az európai jog ugyanúgy elsőbbséget élvez, mint a magyar anyagi joggal vagy éppen az Alaptörvénnyel szemben.

Az EUMSZ 267. cikkének harmadik bekezdése szerint, ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel az európai jog értelmezésére vonatkozó kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.⁶ A panaszolt határozathoz vezető felülvizsgálati eljárásban a Kúria sem vitatta, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének hatálya alá esik.⁷

Az EJEB már több ízben is foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az EUMSZ 267. cikke (korábban EGK 177. cikk, majd EK 234. cikk) szerinti előzetes döntéshozatali eljárás mellőzése vajon sérti-e az eljárásban résztvevő feleknek az Egyezmény 6. cikkében biztosított, tisztességes eljáráshoz való jogát. E tekintetben az EJEB kifejezett és állandó jogi álláspontja az, hogy **egyrészt az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdéséből nem lehet levezetni a peres felek azon abszolút jogát, hogy az ügyüket az eljáró nemzeti bíróság terjessze az EUB elé, másrészt viszont – bizonyos körülmények esetében – a tisztességes eljáráshoz való jogot sértheti, ha az utolsó fokon eljáró nemzeti bíróság megtagadja az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, különösen akkor, ha e megtagadás önkényes.**⁸

Az önkényesség vizsgálata során az EJEB maga is hivatkozott az EUB C-283/81. sz. *CILFIT* ügyben meghozott határozatára,⁹ és a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének vizsgálatakor tartalmilag is azt követi, azt értékelve, hogy az egyébként kötelező előzetes döntéshozatali eljárás mellőzésére vajon a *CILFIT* ügyben kifejtettek szerint került-e sor. Az önkényességet az EJEB nem látta megállapíthatónak például akkor, ha a nemzeti bíróság a felmerült kérdésre vonatkozó európai bírósági gyakorlatra történő hivatkozással részletesen kifejtette az előzetes döntéshozatal iránti indítványt elutasító határozatát,¹⁰ illetőleg ha a fél

kijegecsedett gyakorlatára az Alkotmánybíróság figyelemmel lehet.

⁵ Az uniós jog elsőbbségét illetően a magyar szakirodalomból lásd pl.: Várnay E.–Papp M.: Az Európai Unió jog, Complex, Budapest, 2010, 343-383. o., Osztoivits A. (szerk.): EU-jog, HVG-Orac, Budapest, 2012, 219-224. o.

⁶ Érdemes megjegyezni, hogy a nemzeti bíróságot terhelő ezen előterjesztési kötelezettség független attól, hogy a felek indítványozták-e az előzetes döntéshozatali eljárást, vagy hogy egyáltalán hivatkoztak-e az európai jogra.

⁷ Ez egyébként a C-210/06. sz. *Cartesio* ügyben meghozott ítélet alapján is egyértelmű, 75-79. bekezdések.

⁸ Lásd pl.: *Divasga v. Spanyolország* (No. 20631/92), *Wynen and Centre Hospitalier Interrégional Edith-Cavell v. Belgium* (No. 32576/96), *Dotta v. Olaszország* (No. 38399/97). Ezek az ügyek a jelen ügyben felmerült problémához közeli példák, ezért azokat a jelen panasz elbírálása során indokolt figyelembe venni.

⁹ *Ullens de Schooten és Rezabek v. Belgium* (No. 3989/07).

¹⁰ *Divasga v. Spanyolország* (No. 20631/92).

által meghivatkozott európai jogok vagy nem voltak relevánsak, vagy nem vetettek fel semmilyen értelmezési problémát sem.¹¹ Ha pedig az előzetes határozathozatal iránti előterjesztés címzettje egy másik belső fórum (pl. az adott állam alkotmánybírósága), mely fórum ugyancsak a belső jogot alkalmazza, az EJEB arra is rámutatott, hogy elsősorban a nemzeti hatóságoknak, jelesen a nemzeti bíróságoknak kell megoldaniuk a belső jog értelmezési problémáit.¹²

A fentiekből következik, hogy az EJEB értelmezésében a félnek akkor sérül a tisztességes eljáráshoz való joga az előzetes döntéshozatali eljárás mellőzése miatt, vagyis a mellőzés akkor önkényes, ha e mellőzésre a *CILFIT* ítéletben lefektetett szabályok ellenére került sor. Az előzetes döntéshozatali eljárás megtagadása tehát akkor önkényes (*arbitrary, arbitraire*), ha azt az eljáró fórum szakmailag megfelelően, objektíven és kellő részletességgel nem indokolja meg, vagyis ha a fórum diszkrecionális módon mellőzi az EUB megkeresését. Ez a következtetés lényegében összhangban van az Alkotmánybíróság által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatban kifejtettekkel¹³ is, melyeket a határozathoz csatolt különvélemények egyébként elviekben nem kifogásoltak.¹⁴

A jelen panaszt a panaszos az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján terjesztette elő. E panasz szakszerű elbírálása a fentiek szerint megköveteli, hogy az Alkotmánybíróság az EJEB állandó gyakorlatára, az EUMSZ 267. cikkére és a *CILFIT* feltételekre is tekintettel értékelje, hogy az előterjesztési kötelezettség teljesítése *in abstracto* mikor tagadható meg alkotmányosan,¹⁵ és hogy ez alapján az előzetes döntéshozatali eljárás mellőzése *in concreto* alkotmányellenes, önkényes volt-e vagy sem.

6. A panaszolt határozat Alaptörvény-ellenessége

A Kúria eljárása abban az esetben sértette a panaszosnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogát, ha a Kúria az előzetes döntéshozatali eljárást önkényesen mellőzte. Ennek megítélése során, az EJEB fent vázolt gyakorlatára is figyelemmel, az alábbi szempontokat kell értékelni:

- (i) A panaszos mint felperes a polgári per mindhárom szakaszában részletesen indokolt indítványt terjesztett elő avégett, hogy az eljáró bíróságok az EUMSZ 267. cikke, illetőleg a Pp. 155/A. §-a alapján kezdeményezzék az EUB előzetes döntéshozatali eljárását a perben felmerülő releváns európai jogi kérdésekben.

¹¹ Dotta v. Olaszország (No. 38399/97).

¹² Wynen and Centre Hospitalier Interrégional Edith-Cavell v. Belgium

¹³ 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, [33], [34] és [41] bekezdések.

¹⁴ Sőt, Dr. Pokol Béla alkotmánybíró vonatkozó különvéleményében például az „alkotmányoligarchia” veszélyére hívja fel a figyelmet, amely akkor alakul ki, ha az alkotmánybíróság az írott alaptörvény és az alkotmánybírói törvény helyett a saját döntéseit tekinti alapnak, 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, [120] bekezdés. Ezen „intellektuális oligarchia” veszélye akkor is fennáll, ha a fórum nem hajlandó alkalmazni az egyébként kötelezően alkalmazandó európai jogot; s mindegy, hogy e hajlandóság hiánya az európai jogban való járatlanságon, avagy a magyar jogban való túlzott jártasságon nyugszik.

¹⁵ A német alkotmánybíróság azon gyakorlatát illetően, hogy az előterjesztési kötelezettség megsértése miatt, a törvényes bíróhoz való alkotmányos alapjog alapján alkotmányjogi panasz előterjesztésének mikor van helye, lásd pl. Osztovits A.: Az előzetes döntéshozatali eljárás legfontosabb elméleti és gyakorlati kérdései, KJK-Kerszöv, Budapest, 2005, 176-179. o. A jelen panaszt persze nem a német alkotmánybíróság gyakorlata, hanem az Alaptörvény, az EJEB gyakorlata és az európai jog alapján kell elbírálni.

- (ii) A panaszos a felülvizsgálati eljárásban a Charta 47. cikkére hivatkozással azt is kifejtette, hogy a Kúria az előzetes döntéshozatali eljárás jogellenes mellőzésével megsérti a tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jogát. A Charta 51. cikke alapján a felülvizsgálati eljárásban a Charta egyértelműen alkalmazandó volt, mert a Kúriának az EUMSZ 267. cikkét kellett (volna) alkalmaznia.
- (iii) A polgári perben eljáró három bíróság közül kettő, az Ítéletábró és a Kúria egyaránt elismerte, hogy a felperes kereseti kérelme az európai jog hatálya alá tartozik, mindkét bíróság indokolása hivatkozott pl. a C-224/01. sz. *Köbler* ítéletre is. Az előzetes döntéshozatali eljárás tehát arra hivatkozással nem lett volna okszerűen mellőzhető, hogy az európai jog értelmezésére nem volt szükség az ügyben.
- (iv) A Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem vitatta azt a jogi evidenciát sem, miszerint az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése rá irányadó, tehát őt terheli az előterjesztési kötelezettség.
- (v) A panaszos az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványát elutasító kúriai végzéssel (P/10) szemben – amelyhez a Kúria egyébként sem volt kötve – külön, részletesen indokolt jogorvoslati kérelmet terjesztett elő (P/11). A panaszos tehát a panaszolt határozathoz vezető eljárásban, a jóhiszemű és tisztességes joggyakorlás keretei között mindent megtett annak érdekében, hogy érvényesítse a tisztességes eljáráshoz való jogát. A Kúria továbbá a panaszosnak mint felperesnek a 7. sorszámú végzés ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmét a 11. sorszámú végzésével (P/14) úgy utasította el, hogy azzal szemben nem biztosított a panaszosnak külön fellebbezési jogot, jóllehet az a panaszost a Pp. 233/A. és 237. §-a alapján megillette volna, mert ha a fellebbezést hivatalból utasítja el a bíróság (mert pl. megítélése szerint fellebbezési jog nincs), akkor ezen döntés ellen már van fellebbezési jog. A Kúria tehát a panaszosnak még a magyar eljárásjog alapján fennálló jogorvoslati jogát is elvonta.
- (vi) **A Kúria sem az előterjesztésre vonatkozó felperesi indítványt elutasító, 7. sorszámú végzésében,¹⁶ sem a panaszolt felülvizsgálati ítéletében nem adott számot arról, hogy a *CILFIT* ítélet feltételei szerint¹⁷ mégis miért és miként**

¹⁶ A Kúria ezen végzése egyrészt a *CILFIT* ügyre utalással megállapítja (4. oldal, harmadik bekezdés), hogy akkor mellőzhető az egyébként kötelező előterjesztés, ha „a közösségi jogszabály helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy értelmezése minden ésszerű kétséget kizár.” A Kúria ezzel a mentesülési okkal kapcsolatban ugyanakkor maga is azonnal és helyesen rögzíti végzésében, hogy „a nemzeti bíróságnak meg kell győződnie, hogy a közösségi jog helyes alkalmazása **ugyanilyen nyilvánvaló a többi tagállam bíróságai és az Európai Bíróság számára is.**” A Kúria azonban éppen ezt a szakmai meggyőződési kötelezettséget nem teljesítette, mégpedig egyáltalán. Az előterjesztési kötelezettség mellőzésének konkrét indokait a konkrét ügyben a 7. sorszámú végzés 5. oldala tartalmazza, amely egy szóval sem utal arra, hogy mégis mi alapján vonta le a Kúria azt az érdemi (és európai jogilag kirívóan téves) következtetést, hogy „a bírósági jogkörben okozott kártérítési igény érvényesíthetőségi körén kívül esik és az EuB. hatáskörébe nem tartozik annak eldöntése, hogy milyen hatása van az igény megítélése szempontjából annak, hogy az áfa-ügyben ... az uniós jogra (gyakorlatra) való hivatkozás elmaradt. Ennek az elbírálása a kártérítési igény megítélése szempontjából a nemzeti bíróságra tartozik és a kártérítési igény érvényesíthetősége szempontjából ez sem vet fel olyan értelmezési kérdést, amely az EuB-ra tartozna.” A Kúria itt tehát saját szakállára, saját magyar jogi érvei alapján, az európai jogra való bármiféle tekintet nélkül fosztotta meg az EUB-ot értelmezési hatáskörétől; ez azonban a *CILFIT* ítélete alapján nem megengedett, ergo az EJEB gyakorlata szerint önkényes.

¹⁷ A magyar bírói gyakorlatban megfigyelhet, hogy egyrészt a magyar bíróságok szívesen hivatkoznak a *CILFIT* ítéletre annak érdekében, hogy mentesítsék magukat az előterjesztési kötelezettség alól, másrészt viszont a legritkább esetben teljesítik a *CILFIT* ítélet szerint a mentesüléshez szükséges, szigorú módszertani szabályokat. A panaszos ügyében a Kúria szintén eljutott a *CILFIT* ítélethez, de csak annyiban, hogy az alapján az

mentesült volna az előterjesztési kötelezettsége alól. A Kúria nem tudott meghivatkozni egyetlen olyan EUB határozatot sem, amelyben az EUB akár csak érintőlegesen is foglalkozott volna azzal a panaszos polgári perében eldöntendő konkrét jogkérdéssel, hogy vajon megállapítható-e a legfőbb tagállami fórum kártérítési felelőssége akkor, ha a károkozó magatartásként megjelölt, az európai jogot sértőnek tartott bírósági határozathoz vezető alapeljárásban a sérelmet szenvedett fél kifejezetten nem hivatkozott az európai jogra,¹⁸ avagy e hivatkozás mellőzése a kártérítési felelősséget – amint azt a Kúria véli – kizárja? A Kúria nem ismerte fel (nem ismerte el), hogy az az alapvető jogi kérdés, hogy adott jogi kérdés vajon európai jogi vagy tisztán nemzeti jogi kérdés, már eleve és szükségképpen európai jogi kérdés. Ezen alapvető dogmatikai tévedés miatt a perben a releváns, perdöntő jogkérdést a Kúria az előterjesztési kötelezettsége teljesítésének önkényes mellőzése miatt az EUB – a törvényes bíró – közreműködése nélkül „oldotta meg”.

A panaszos ehelyütt, értelemszerűen, nem kívánja megismételni a polgári perben felmerült, perdöntő jogkérdéssel kapcsolatosan a polgári perben már részletesen kifejtett álláspontját, mert a jelen eljárásnak nem az a funkciója, hogy a panaszolt határozatot teljes terjedelmében felülbírálja. **A jelen panasz szempontjából nem is annak van jelentősége, hogy a Kúria vonatkozó, anyagi jogi álláspontja – mely szerint a Kúria kártérítési felelőssége az adott ügyben nem volt megállapítható – helyes-e vagy sem, hanem az, hogy ezen álláspontjára a Kúria a panaszosnak a tisztességes eljáráshoz és a törvényes bíróhoz való jogát sértve jutott-e el?** A panaszos meggyőződése, hogy ezen kérdésre az alkotmányjogi válasz igenlő, mert az előterjesztési kötelezettség teljesítését a Kúria a fentiek szerint önkényesen, súlyosan szakszerűtlenül, lényegében és kizárólag a belső jogra (a Pp. felülvizsgálati szabályaira) hivatkozással mellőzte. A Kúria panaszolt, érdemi határozatának (P/2) 7. oldala ugyanis kifejezetten rögzíti, hogy a panaszos által a károkozó magatartásként megjelölt *„felülvizsgálati ítélet csak a hazai jog, (itt eljárási jog) keretei között lehet alapja kártérítési felelősségnek.”* A Kúria ítéletének indokolása ehhez lejjebb azt is hozzáteszi, hogy *„anyagi jogi előfeltétele az igényérvényesítésnek nem lehet, (nem is volt), hanem ... hazai eljárásjogi előfeltétel nem teljesült.”* Teljes egyértelmű tehát, hogy a Kúria az előterjesztési kötelezettségét nem az európai jog és az EUB vonatkozó gyakorlata alapján nem teljesítette, hanem csak és kizárólag a magyar jog alapján: ezért viszont az előterjesztési kötelezettség mellőzése – a Kúriának a kártérítési felelősségre vonatkozó, érdemi jogi álláspontjától függetlenül – nyilvánvalóan önkényes.

Az EJEB vonatkozó gyakorlata szerint ugyanis az előterjesztési kötelezettség mellőzése nem felel meg a tisztességes eljárás feltételeinek, ha a mellőzést a tagállami fórum egyszerűen a saját belső joga alapján, az európai jogot negligálva indokolja. Épp ellenkezőleg, a mellőzés akkor nem önkényes, ha arra az európai jog és az EUB vonatkozó rendelkezéseire és ítélkezési gyakorlatára történő részletes és szakszerű indokolás mellett kerül sor. A jelen ügyben a Kúria kirívó módon nem így járt el, s így önkényesen elvonta az EUB-nak az EUMSZ 267. cikke alapján fennálló hatáskörét, egyúttal megfosztotta a panaszost attól a jogától, hogy az ügyében a releváns jogot az arra hatáskörrel rendelkező törvényes bíróság, az EUB értelmezze, minek eredményeként a polgári perben a panaszos jogait a törvényes

előterjesztési kötelezettség teljesítése mellőzhető; az ehhez szükséges, a *CILFIT* ítélet 17-21. bekezdéseiben rögzített módszertani szabályokat viszont már a Kúria teljesen figyelmen kívül hagyta. Az előterjesztési kötelezettség teljesítésének mellőzése ezért önkényes volt.

¹⁸ *Nota bene* az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettség egyáltalán nem függ attól, hogy a felek hivatkoznak-e az európai jogra vagy sem.

bírójának jogellenes mellőzésével bírálta el a Kúria. Ez akkor is sérti a panaszosnak a tisztességes eljáráshoz való jogát, ha a Kúria ítélete egyébként helyes lenne (de, értelemszerűen, a panaszos véleménye szerint nem az).

A jelen panasz alapján ezért a Kúria ítélete megsemmisítésének van helye, minekutána a Pp. 361. §-a szerinti eljárásban a magyar polgári bírságnak (adott esetben a Kúriának) ismét lehetősége, illetőleg kötelessége lesz az EUB megkeresése, és az EUB vonatkozó értelmezése alapján már tisztességes módon új ítélet lesz hozható az ügyben.

7. A magyar Alkotmánybíróság mint az EUMSZ 267. cikke szerinti bíróság

7.1. A valódi alkotmányjogi panasz perjogi funkciója

A panasz elbírálása során az Alkotmánybíróság nem a panaszolt határozatot vagy az ahhoz vezető eljárást korrigálja jogilag, mert e konkrét jogi korrekcióra csak az Alkotmánybíróságnak az alaptörvény-ellenességre vonatkozó kontrollját követően, a Pp. 361. § c) pontja alapján kerülhet sor. Az egyedi bírósági határozattal szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz tehát a panaszos szempontjából a saját jogai megóvásának speciális, alkotmányjogi eszköze, melynek sajátossága, hogy az eszköz jogi keresztszete (alaptörvény-ellenesség vizsgálata valamely alapjogsérelem szempontjából) határozottan szűkebb, mint a panaszos által az eszközzel elérni kívánt végső cél, az egyedi ügyben történő „totális” jogorvoslat. A Pp. 361. § c) pontja alapján az is perjogi evidencia, hogy a jelen panasz – annak minden megszorítása mellett is – jogorvoslati eszköz, hiszen annak eredményessége esetén a panaszos konkrét ügyében új határozat meghozatalára nyílik lehetőség, sőt, a Pp. alapján az új határozat meghozatala a bíróság kötelezettsége. Az az alkotmányjogi megszorítás tehát, hogy a panasz nem újabb, egyéni „jogorvoslati eszköz”, mert a panasz befogadásának az Abtv. szerinti előfeltételei vannak, és mert az Alkotmánybíróság csak alkotmányjogi vizsgálatot végez, nem változtat azon a perjogi tényen, hogy a sikeres panasz az eredményét, funkcióját illetően – legalábbis a panaszos szempontjából – jogorvoslati jellegű. Ebből következik, hogy az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett panasz elbírálása során a T. Alkotmánybíróság klasszikus bírósági funkciót is ellát, hiszen konkrét ügyben egy konkrét határozatot vizsgál felül – igaz, kizárólag speciális alkotmányjogi szempontokból – az egyik fél kérelmére, melynek eredményeként a konkrét határozatot megsemmisítheti, ami *par excellence* kasszációs felsőbírósági hatáskör.

7.2. Az Alkotmánybíróság minősítése az EUMSZ 267. cikke alapján

Annak vizsgálatakor, hogy adott szerv bíróságnak minősül-e az EUMSZ 267. cikke értelmében, az EUB a következő szempontokat veszi figyelembe: (i) jogszabály hozta-e létre, (ii) állandó-e, (iii) kötelező határozatokat hoz-e, (iv) az eljárása kontradiktórius-e, (v) jogot alkalmaz-e, (vi) független-e.¹⁹ Meg kell jegyezni, hogy ezen szempontok – miként az EUMSZ 267. cikk szerinti bíróság fogalma is – európai jogi fogalmak, amelyeket nem az adott nemzeti jog, hanem az európai jog alapján kell és lehet csak értelmezni. Így a kontradiktórius jelleg akkor is megállapítható, ha az ügyben nincs is ellenérdekű fél, mert pl. a fellebbező fél a Cégbíróság elutasító határozatával szemben terjeszt elő jogorvoslati kérelmet: az ezen jogorvoslati kérelmet elbíráló Ítéletábra,²⁰ illetőleg Kúria²¹ az EUMSZ 267. cikke szerint bíróságnak minősül, noha a belső perjog szerint egyik sem kontradiktórius eljárásban, nem peres eljárásban jár el.

¹⁹ C-54/96. sz. *Dorsch Consult* ügy, 23. bekezdés.

²⁰ C-210/06. sz. *Cartesio* ügy.

²¹ C-378/10. sz. *VALE* ügy.

Az EUB elfogadja azt is, hogy a tagállami alkotmánybíróságok is minősülhetnek az EUMSZ 267. cikke szerint felfogott bíróságnak. A C-169/08. sz. ügyben például az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő olasz alkotmánybíróság maga is rámutatott, hogy **az EUMSZ 267. cikke (korábban EK 234. cikk) szerinti bíróság fogalmát az európai jogból, és nem a kérdést előterjesztő szerv belső jogi minősítéséből kell levezetni** (ítélet, 12. bekezdés). Ezen érvelést az EUB is magáévá tette, lévén a feltett kérdéseket érdemben megválaszolta.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a jelen panasz elbírálása során – függetlenül e vizsgálat terjedelmétől és jogi természetétől – az Alkotmánybíróság az EUMSZ 267. cikke alapján egyértelműen bíróságnak minősül, mert: független, jogszabály alapján, állandó jelleggel működik, jogot alkalmaz, döntése kötelező, és a jelen eljárás annyiban kontradiktórius, hogy egy korábbi bírósági határozattal szembeni (speciális) jogorvoslati kérelem elbírálásáról van szó. Ezen utóbbi szempont az EUB fenti is hivatkozott gyakorlatában attól függetlenül kontradiktóriusnak minősíti az adott eljárást, hogy abban ellenérdekű fél formálisan nem is vesz részt.

Ha viszont az Alkotmánybíróság bírósági funkciót lát el, akkor egyrészt előzetes döntéshozatali eljárást is kezdeményezhet, másrészt e funkciójának ellátása során kötelezik az európai jognak a tagállami bíróságokra vonatkozó elvei is. A jelen eljárásban három ilyen elvet kell tiszteletben tartani:

- (i) A közvetlenül hatályos európai jog, vagyis a magánszemélyek számára a közhatalommal szemben alanyi jogot biztosító európai jogi rendelkezések az európai jogrendszer hierarchiájában elfoglalt helyüktől függetlenül a tagállami jogrendszer minden szintű és rangú szabályával szemben elsőbbséget élveznek, ide értve a tagállami alkotmányokat is.²² Amíg Magyarország az Európai Unió tagja, addig minden magyar hatóságnak és bíróságnak ezt az elvet tiszteletben kell tartania.
- (ii) A tagállami bíróságok – és így a jelen eljárásban az Alkotmánybíróság is – kötelesek megtenni minden intézkedést annak érdekében, hogy a magánszemélyek európai jogainak érvényesülése (itt a tisztességes eljáráshoz való jog) hatékony védelemben részesüljön, ide értve akár a tagállami jog által kifejezetten tiltott intézkedéseket is.²³
- (iii) A tagállami bíróság egyrészt jogosult és köteles alkalmazni az európai jogot,

²² Lásd pl. C-11/70. sz. *Internationale Handelsgesellschaft* ügy, 3. bekezdés.

²³ A C-213/89. sz. *Factortame* ügyben az EUB a 19-21. bekezdésekben kimondta: „... a nemzeti bíróságok feladata a ... jogalanyok számára a közösségi jog közvetlen hatályából eredő jogvédelem biztosítása. A ... közösségi jog természetében rejlő követelményekkel összeegyeztethetetlen valamely nemzeti jogrendszer minden olyan rendelkezése, illetve minden olyan jogalkotási, közigazgatási, vagy bírósági gyakorlat, amely csökkentené a közösségi jog hatékonyságát azáltal, hogy megfosztja a közösségi jog alkalmazására hatáskörrel rendelkező bíróságot azon jogtól, hogy már az alkalmazás időpontjában minden szükséges lépést megteheszen annak érdekében, hogy a közösségi normák teljes hatékonyságának esetleges, akár csak átmeneti akadályát képező nemzeti jogszabályi rendelkezéseket félretegye. Hozzá kell tenni, hogy a közösségi jog teljes hatékonysága ugyanígy csökkenne, ha a nemzeti jog valamely szabálya a közösségi jog szerint megítélendő jogvitában eljáró bíróságot megakadályozhatná abban, hogy a közösségi jog alapján felhívott jogok létezésére vonatkozóan hozandó bírósági határozat teljes hatékonysága érdekében ideiglenes intézkedéseket rendeljen el. Ebből következik, hogy az a bíróság, amely ilyen körülmények között ideiglenes intézkedéseket rendelne le, ha ebben nem akadályozná a nemzeti jog valamely szabálya, köteles e szabály alkalmazásától eltekinteni.”

másrészt viszont az európai jog az Európai Unió egész területén egységes alkalmazást igényel, melynek érdekében az európai jog autentikus, minden tagállami bíróságra kötelező értelmezése az EUB kizárólagos hatásköre, az EUMSZ 267. cikkének megfelelően.²⁴

7.3. Előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítvány

A panaszos a fentiek alapján indítványozza, hogy a T. Alkotmánybíróság szíveskedjék az EUMSZ 267. cikke alapján az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezni az alábbi kérdésekben:

1. *Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése és a Charta 47. cikke, hogy sérül a magánszemély tisztességes eljáráshoz való alapvető joga, ha a magánszemély mint felperes által a tagállami legfelsőbb bíróság mint alperes ellen az európai jogot sértő ítélettel okozott károk megtérítése iránt a C-224/01. sz. Köbler ügyben meghozott ítélet alapján indított polgári perben a tagállami legfelsőbb bíróság mint felülvizsgálati bíróság önkényesen elutasítja a félnek az előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványát?*

2. *Ha igen, az elutasítás milyen feltételek mellett minősül önkényesnek?*

E kérdések megválaszolása során az EUB mérlegelheti egyrészt, hogy a jelen eljárásban az Alkotmánybíróság az EUMSZ 267. cikke alapján bíróságnak minősül-e, másrészt állást foglalhat a tekintetben is, hogy az európai jog és/vagy a Charta a jelen ügyben alkalmazható-e, vagyis van-e az EUB-nak hatásköre a kérdések megválaszolására.²⁵ Ha pedig az EUB maga nem állapítja meg hatáskörének hiányát, akkor – adott esetben akár az immáron több mint 30 éves *CILFIT* ítéletet is felülvizsgálva – állást foglalhat abban az európai, magyar alkotmányjogi és gyakorlati szempontból is nagyon fontos kérdésben, hogy a tagállami legfőbb bírói fórumot az EUMSZ 267. cikke alapján terhelő előterjesztési kötelezettség milyen viszonyban van a magánszemélyeket megillető, a Charta 47. cikkében is biztosított tisztességes eljáráshoz való joggal.

A kérdések megválaszolására a jelen ügyben az EUB nyilvánvalóan rendelkezik hatáskörrel, hiszen a fent kifejtettek szerint **a magyar alkotmányjogi kérdés megoldásának dogmatikailag nem mellőzhető előkérdése az EUMSZ 267. cikkének és a *CILFIT* ítéletnek a megfelelő értelmezése.** Egy olyan érvelés, amely kizárólag belső (alkotmány)jogi szempontok szerint akár az EUB kérdések megválaszolására vonatkozó hatáskörét, akár az Alkotmánybíróságnak a kérdések feltételére vonatkozó hatáskörét igyekezne tagadni, éppúgy önkényes lenne, miként önkényes volt a Kúria azon eljárása, amely a panaszolt határozathoz

²⁴ A 143/2010. (VII. 14.) AB határozat IV.2. pontja is rögzíti: „Az Európai Unió alapító és módosító szerződéseinek, valamint az ezek alapján megalkotott ún. másodlagos, vagy levezetett jognak, a rendeleteknek, az irányelveknek és az egyéb európai jogi normáknak a hiteles értelmezése azonban az Európai Unió Bíróságának hatáskörébe tartozik.” A 22/2012. (V. 11.) AB határozat III.3.2. pontjában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 143/2010. (VII. 14.) AB határozatban kibontott elvek alkalmazásának az Alaptörvény hatályba lépése után sincs akadálya.

²⁵ A 143/2010. (VII. 14.) AB határozat IV.2.5. pontja rámutatott, hogy „Az Európai Unió intézményeinek tiszteletben kell tartaniuk az Alapjogi Chartában rögzített jogokat és e kötelezettségeknek a tagállamoknak is eleget kell tenniük az uniós jogszabályok végrehajtása során. Az Alapjogi Chartában megfogalmazott rendelkezések megfelelő alkalmazását az Európai Unió Bírósága felügyeli. Az Alapjogi Chartának a Lisszaboni Szerződésbe történő beépítése nem módosítja az Európai Unió hatáskörét, viszont megerősített jogokat és további szabadságokat biztosít a polgárok számára.” A 22/2012. (V. 11.) AB határozat III.3.2. pontjában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 143/2010. (VII. 14.) AB határozatban kibontott elvek alkalmazásának az Alaptörvény hatályba lépése után sincs akadálya.

vezető felülvizsgálati eljárásban „kivédte” az EUB megkeresésére irányuló panaszosi indítványt. Ha a panaszos jogainak a megóvásához szükséges az előzetes döntéshozatali eljárás, és ha az Alkotmánybíróság a jelen panasz elbírálása során az EUMSZ 267. cikke értelmében bíróságnak minősül, akkor az Alkotmánybíróság még akkor is kezdeményezheti az előzetes döntéshozatali eljárását – sőt, azt kezdeményezni köteles –, ha arra esetleg a magyar (alkotmány)jog alapján nem is lenne (kifejezett) lehetősége. Az EUB a C-213/89. sz. *Factortame* ügyben ugyanis kifejezetten rámutatott arra, hogy a tagállami bíróság köteles minden olyan perjogi intézkedést megtenni, amely ahhoz szükséges, hogy a magánszemélyek európai jogai hatékonyan érvényesüljenek. **A jelen panaszt a panaszos az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján terjesztette elő, de ezzel a panasszal egyidejűleg – szükségképpen – érvényesíti a Charta 47. cikke szerint fennálló, lényegében azonos tartalmú alapjogát is, lévén a Charta a jelen ügyben az 51. cikke szerint alkalmazandó, mert a jelen ügyben is alkalmazni/értelmezni kell az EUMSZ 267. cikkét és a CILFIT ítéletet.** A jelen ügyben ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezése – figyelemmel az EJEB fentebb bemutatott, a tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozó gyakorlatára – annak mérlegelését igényli, hogy vajon a Kúria eljárása kielégítette-e a CILFIT feltételeket.

Az EUB hatásköre továbbá független attól, hogy mi a Kúria vagy az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatos jogi álláspontja. Azt a választ tehát, hogy a fent indítványozott kérdések megválaszolása a jelen eljárás keretében esetleg mégsem tartozik az EUB hatáskörébe, csak az EUB maga mondhatja ki.

Ezen kívül a fent indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kifejezetten jó alkalom lenne arra is, hogy az alapvető jogok európai rendszerében a tagállamok által biztosított alkotmányos védelem, az európai jogi védelem és a nemzetközi jogi védelem párhuzamossága a hatékony konvergencia irányába mozduljon el az EUB vonatkozó, kifejezetten erre irányuló jogértelmezése segítségével. E konvergencia lehetősége egyébként olyan alapvető, magyar alkotmányjogi jelentőségű kérdést is felvet, amely önmagában is indokolja a jelen panasz előterjesztését.

8.

A jelen panaszt a Pp. 359/B. §-a alapján a Fővárosi Törvényszékhez, valamint az Abtv. 27. §-a alapján közvetlenül az Alkotmánybírósághoz is benyújtom.

Budapest, 2014. március 13.

tisztelettel,

panaszos
jogi képviselő